

54159

I
54120

I
54190

030048925

КАЗКА
ОБЪ
ИВАНЪ-ЦАРЬВИЧЪ,
ЖАРЪ-ПТИЦЪ И
О СТРОМЪ ВОЛКЪ.

Po ruskom originalu.

ada je to bilo, ne zna se, ali zna se, da je bilo u davno, davno doba. Živio u nekom carstvu car imenom Vislav Andronović. On je imao tri sina: Dimitrija, Vasilija i Ivana. Car je imao i prekrasan vrt, u kojem je raslo različito dragocjeno drveće. Među tim drvećem bilo je i jedno drvo, što je rodilo zlatnim jabukama. To drvo je car najvolio. Svaku noć doletjela je u vrt čudnovata ptica, koja je imala zlatno perje, a oči dva

alem-kamena. Zvala se žar-ptica. Ta ptica je voljela zlatne jabuke, što su rasle u carskom vrtu, i svaku noć ubrala si po dvije zlatne jabuke. Nitko nije mogao da ulovi tu pticu. Caru je bilo žao zlatnih jabuka te nije znao, što da uradi. Stoga pozove k sebi svoja tri sina i reče: »Sinci moji, koji od vas trojice ulovi žar-pticu, dobit će pola carstva, a poslije moje smrti postat će i carem.« Svaki od carevića je htio da ulovi žar-pticu i dogovore se, da će svaku noć čuvati jedan od njih carski vrt. Prvu noć je čuvao to čudesno drvo najstariji sin Dimitrije. Sjeo je pod jabuku i čekao, čekao žar-pticu. Ali ptica nije doletjela, a on je pod jabukom zaspao. Međutim je brzo doletjela žar-ptica, ubrala si brzo dvije zlatne jabuke i odletjela. Ujutro zapita car carevića Dimitrija, da li je vidio žar-pticu. Ovaj odgovori, da ptica nije nikako doletjela. Drugu noć je čuvao vrt carević Vasilije. I on je zaspao te nije vidio, kako je žar-ptica doletjela po dvije zlatne jabuke. Kad je ujutro došao pred cara, reče: »Care, oče, žar-ptice nije bilo ove noći.« Treću noć ode carević Ivan,

da čuva zlatnu jabuku. Dugo je čekao pticu, ali nije zaspao. Najedanput se rasvijetli cijeli vrt kao da je dan, a u vrt doleti žar-ptica i počne brati zlatne jabuke. Carević Ivan joj se tiho približi i uhvati je za rep, ali žar-ptica mu se otme iz ruke i odleti. Careviću Ivanu ostalo je u ruci samo jedno zlatno pero, koje on ujutro pokaže svomu caru. Pero se sjajilo kao sunce i car ga pridrži za sebe. Odonda nije žar-ptica nikada više doletjela u vrt. Car je htio ipak imati zlatnu pticu, stoga pozove opet svoje sinove preda se i reče: »Nadite mi žar-pticu! Koji od vas mi je donese, dobit će pola carstva, a poslije moje smrti postat će i carem!« Još isti dan osedlaju sva tri carevića svoje brze konje i polete poput munje, da traže žar-pticu. Carevići Dimitrije i Vasilije jašili su zajedno, a carević Ivan je išao sam svojim putem. Dugo je već jašio svog vjernog konja, kad se odjednom nađe na ravnom, zelenom polju, a pred njim stoji ogromna kula. Na kuli je bilo napisano: »Tko jaše od ove kule ravno dalje, ostat će gladan i hladan. Tko jaše

КТО ПИТА
СЛОЖАЕТСЯ ПРИ
ТА, КОГДА ТЫ ГОЛОД
И ТОЖДЕНЫ
КТО ПОБЕДА В
ПРАВЫЙ СТОРОНЫ
БУДЕТ ЗАВЯЗАН
О КОНЬ ПЕРВЫЙ
А КТО ПОБЕДА В
ЛЕВЫЙ СТОРОНЫ
САМА БУДЕТ БУДЕ
КОНЬ МЫЗ.

И. БНАНОВИЧ 1919

nadesno, ostat će živ, a konj će mu poginuti. Tko jaše nalijevo, umrijet će, a konj će ostati živ.« Carević Ivan je jašio nadesno. Jašio je već tri dana, kad sretne sivoga vuka, koji mu reče: »Čitao si na kuli, da će ti poginuti konj, ako jašeš ovamo, a zašto si to učinio?« I smjesta rastrga sivi vuk konja carevića Ivana, a carević je morao dalje da ide pješice. Dugo je već išao pješice, al eto za njim sivog vuka, koji mu reče: »Žao mi te, careviću Ivane, sjedni na mene i kaži, kuda da te ponesem.« Carević Ivan kaže sivom vuku, kuda da ga ponese, a sivi vuk ga je nosio brže kao vjetar. Slijedeću noć su došli do jedne kamenite stijene u nekom vrtu, a vuk reče: »U tom vrtu, u zatvorenoj krleci, je žar-ptica. Idi potiho onamo i uhvati je. Pazi dobro, da ne dodirneš krletke, jer će te onda uhvatiti.« Carević Ivan se popne brzo na kamenitu stijenu, nađe žar-pticu, uzme je iz krletke i htjede da već ode, ali se sjeti, da je put dalek i da će biti nespretno da drži pticu jašući u ruci. Stoga uzme i krletku, a u vrtu se već začuo silan štropot i

grmljavina. Dotrčali su stražari, uhvatili carevića Ivana i odveli ga pred svog cara Dalmata. Car Dalmat se strašno razljuti i reče: »Careviću Ivane, da si ti sam došao k meni i zamolio me žar-pticu, ja bih ti je sigurno dao, ali jer si je htio ukrasti, stoga ti je ne dam. Odvezi se u trideseto carstvo i dovedi mi konja zlatne grive, onda ću ti oprostiti krađu i pokloniti žar-pticu.« Carević Ivan ode zamišljen do sivoga vuka, koji ga je čekao za vrtom. Vuk mu reče: »Zašto me nisi slušao? Što nam je sada uraditi? Sjedni na me i po-

nijet ću te do cara Afrona. Ondje ćemo dobiti konja zlatne grive.« Za dva dana doneo je vuk carevića Ivana pred staju cara Afrona. Bilo je u noći. Sivi vuk mu reče: »Idi unutra! U najvećoj staji stoji konj, koji ima zlatnu grivu. Uzmi samo konja, a nipošto da si uzeo i zlatnu uzdu, za koju je konj privezan.« Carević Ivan uđe tiho u staju, uze brzo konja, ali i zlatnu uzdu, koja mu se vrlo svidjela. Uto zagrmí u staji, dotrče careve sluge, zgrabe carevića Ivana i odvedu ga pred cara Afrona. Ovaj se silno rasrdi i reče: »Careviću Ivane, konja zlatne grive dobit ćeš istom onda, kada mi dovedeš kraljicu Jelenu Prekrasnu, u koju sam zaljubljen i hoću, da postane mojom ženom. Ako mi toga ne učiniš, razglasit ću po čitavome svijetu, da si mi htio ukrasti konja zlatne grive, da si ti kradljivac.« Za četiri dana doneo je vuk carevića Ivana pred jedan krasan vrt, koji je bio ograđen zlatnom ogradom. Ovdje je živjela kraljica Jelena Prekrasna. Sivi vuk kaže careviću Ivanu: »Idi natrag i počekaj me kod zelenoga hrasta, što je u sredini polja. Ja ću sâm

pripraviti sve, što treba.« Carević Ivan ode pod hrast, a sivi vuk je čekao pred ogradom, dok je došla Jelena Prekrasna u vrt na šetnju. Navečer je došla Jelena Prekrasna do mjesta, gdje ju je čekao sivi vuk. Ovaj nato brzo preskoči ogradu, pograbi Jelenu Prekrasnu, pa je bježao, što je brže mogao, dalje. Usput, sve trčeći, uze sobom i carevića Ivana, koji ga je čekao pod zelenim hrastom. Sivi vuk je bez prestanka trčao, dok nije došao u carstvo cara Afrona. Sada je valjalo Jelenu Prekrasnu predati caru, ali putem zaljubi se carević Ivan u nju i plakao je, što je mora dati caru Afronu. »Zašto plačeš?« zapita sivi vuk carevića Ivana. Ovaj mu ispriповjedi svoje jade, a sivi vuk mu reče: »Ne plači, utješi se! Ja sam ti služio dosada, služit ću ti još i dalje. — Gle, ja ću se pretvoriti u kraljicu Jelenu Prekrasnu, a ti ćeš me odvesti caru Afronu mjesto nje. Kada ti car zato dade konja zlatne grive, sjedni sa Jelenom Prekrasnom odmah na konja i jaši dalje. Kad ćeš ti biti već daleko, molit ću cara, da mi dozvoli, da idem na šetnju, a ti se

onda sjeti mene i ja ću se stvoriti kod tebe.« To je rekao i udari nogom o zemlju i prometnuo se Jelenom Prekrasnom. Ca-

rević Ivan odvede sivog vuka k caru Afronu, a kraljica Jelena Prekrasna je čekala carevića izvan grada. Car Afron se neopisivo razveselio, kad mu je carević Ivan predstavio sivoga vuka kao kraljicu Jelenu Prekrasnu. Odmah mu je dao konja zlatnegrive. Carević mu se zahvali, zajaše

konja i ode k kraljici Jeleni Prekrasnoj. Uzme je k sebi na konja i požuri se k caru Dalmatu. Sivi vuk je međutim bio već dva dana kod cara Afrona, a treći

dan ga zamoli, da smije u polje na šetnju. Car Afron mu dozvoli i zapovjedi dvorskoj pratnji, da prati kraljicu, t. j. sivog vuka, na šetnju. U isti čas je jašio carević Ivan sa Jelenom Prekrasnom po polju i reče kraljici: »Gdje li je sada moj sivi vuk?« Jedva je izgovorio ove riječi, eto pred njim sivoga vuka. Carević Ivan sjede na sivoga vuka, a kraljica Jelena Prekrasna jašila je sama na konju zlatne grive. Došli su k caru Dalmatu. Sivi vuk je udario nogom o zemlju i pretvori se u konja zlatne grive. Carević Ivan ga odvede k caru Dalmatu. Ovaj se tako razveseli te mu odmah dade žar-pticu, koju mu je bio obećao. Carević Ivan je otišao sa žar-pticom u šumu, gdje ga je čekala Jelena Prekrasna na konju zlatne grive. Kao munja jašili su carević Ivan i Jelena Prekrasna u carstvo cara Vislava Andronovića, t. j. kući. Kad je za dva dana car Dalmat jašio konja zlatne grive, t. j. sivoga vuka, baci ga ovaj sa sebe i pohiti za carevićem Ivanom. Kad ga je stigao zajaše opet carević Ivan sivoga vuka, a Jelena Prekrasna je jahala konja zlatne grive.

Došli su do mjesta, gdje je sivi vuk rastrgao konja carevića Ivana. Sivi vuk reče: »Ovdje sam ti rastrgao konja, dovle sam te doneo, a sada sjedni i ti na konja zlatne grive i jašite dalje.« Vuka je na to nestalo u šumi. Carević Ivan je uzjahao konja i jednom rukom zagrljio Jelenu Prekrasnu, a drugom je držao žar-pticu. Jahali su dugo, dugo, i carević Ivan je bio već vrlo umoran. Htio je da se odmori, priveže konja za obližnje drvo i legne sa kraljicom na zemlju. Kraj sebe postavi krletku sa žar-pticom. Istim putem jahala su i braća

carevića Ivana, Dimitrije i Vasilije. Kako li se začudiše, kada opaziše konja zlatne grive, žar-pticu, koju toliko traže, i kraljicu Jelenu Prekrasnu. Što da učine? Zavidni su svome bratu Ivanu. Zašto oni ne bi bili sretni? Obojica skoče na Ivana i ubiše ga. Potom su uzeli žar-pticu, konja zlatne grive i Jelenu Prekrasnu i odjašu kući. Putem su ždrijebali čija će biti Jelena Prekrasna. I ona dopade careviću Vasiliju, a konja zlatne grive dobije Dimitrije. Nakon trideset dana prođe sivi vuk onim putem i vidje mrtvoga svoga dragoga carevića Ivana. Htio mu je pomoći, ali nije znao, kako. Najednom zagleda, kako lijeta jedna vrana sa svoja dva mladića nad mrtvim carevićem. Sivi vuk je čekao, dok su vrane sjele na lješinu, a onda je brzo uhvatio jednu mladu vranu. »Ostavi je, ta nije ti ništa na žao učinila!« vikne stara vrana — mati. Vuk joj odvrati: »Ako iz tridesetog carstva doneseš žive i mrtve vode, onda ću ti vratiti dijete.« »Dobro,« reče žalosna mati — vrana, »samo mi međutim, dok se ja vratim, ne ubij dijete.« Za tri dana vratila se stara vrana i donijela žive

i mrtve vode. Nato je sivi vuk najprije polio mrtvom vodom tijelo carevića Ivana, a poslije živom, i — carević Ivan je oživio. Sivi vuk je pripovijedao careviću, što se u to vrijeme sve dogodilo. Carević Ivan sjedne na sivog vuka i odjaši kući i pripovjedi sve ocu, caru Vislavu Andronoviću. Car se razljuti i daje dva starija sina baciti u tamnicu, a carević Ivan se je oženio sa kraljicom Jelenom Prekrasnom i živio s njom sretno dugo, dugo godina.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000511635

